NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION
NATIONAL COORDINATION COUNCIL, USA

नेपाली पाठशाला पाठ्यक्रमको प्रारूप

Curriculum Guideline

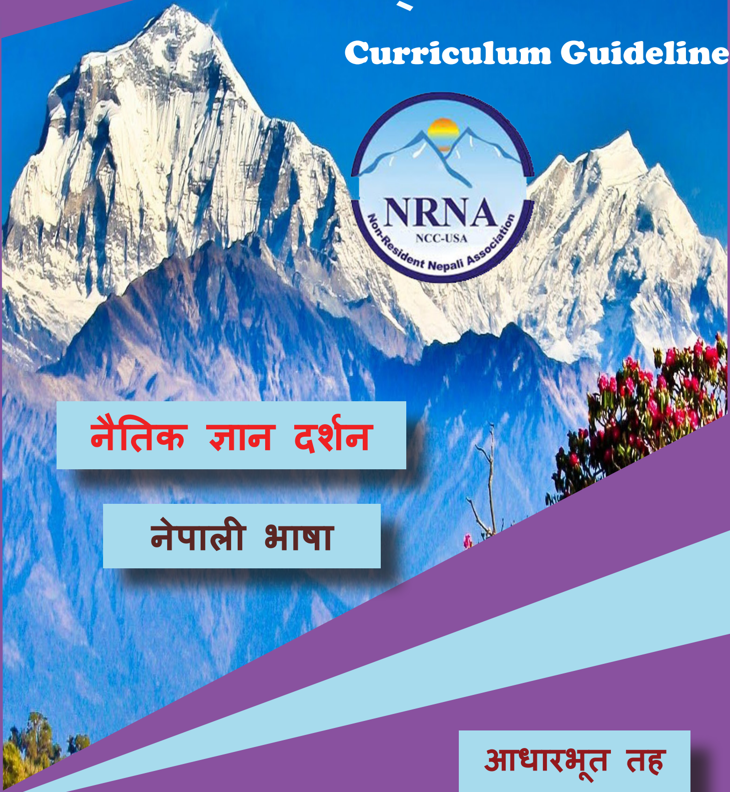

NRNA
NCC-USA
Non-Resident Nepali Association

नैतिक ज्ञान दर्शन

नेपाली भाषा

आधारभूत तह

प्रवासमा रहेका बालबालिकाहरूलाई नेपाली भाषा तथा नेपाली नैतिक मूल्य र मान्यतामा आधारित ज्ञान-सीप विकास गराउनु आफैमा एक चुनौतीपूर्ण कार्य हो । एनआरएनए, अमेरिकाले ढिलै भए पनि नेपालीमूलका बालबालिकाहरूको भाषागत सिकाई र नेपाली नैतिक शिक्षा प्रशिक्षणका लागि पाठ्यक्रमको ढाँचा विकास गर्न पाउँदा हामी ज्यादै खुशी भएकाछौ । प्रवासमा नेपाली भाषा र नेपाली नैतिक शिक्षा सिकाउन हामीसंग श्रोत र सामग्रीको अभाव रहेको परिवेशमा एनआरएनए अमेरिका, नेपाली पाठशाला समितिले तयार गरेको यस पाठ्यक्रमको ढाँचाले थोरै भए पनि प्रवासमा संचालित पाठशालाहरु संचालन र ब्यबस्थापन गर्नमा सहयोग गर्ने विश्वास लिएका छौ । यस कार्यमा सहयोग गर्ने पाठशाला समितिका पदाधिकारीहरु लगायत अन्य महानुभावहरुलाई धन्यवाद दिदै आगामी दिनहरुमा थप परिमार्जनका र सुधारका लागि सुझावको लागि अनुरोध गर्दछु ।

सुनिल शाह
अध्यक्ष

हाम्रो अनुरोध

एनआरएनए, अमेरिकाले प्रवासमा हुर्किरहेका नेपालीमूलका बालबालिकाहरूको भाषागत सीप विकासका साथै नेपाली कला, संस्कृति, एवम् नेपाली नैतिक ज्ञान-दर्शनको विकासकालागि पाठ्यक्रमको ढाँचा विकास गरी तपाईंहरु सामु ल्याउन पाउँदा हामी ज्यादै खुसी भएकाछौं । प्रवासमा हुर्कि रहेका बालबालिकाहरुलाई नेपाली भाषा र नेपाली नैतिक ज्ञानसंग सम्बन्धित आधारभूत तह र मध्यम तहका विषयबस्तुहरुलाई कसरी संगठित गरेर सिकाउन सकिन्छ भन्ने खाकाको रुपमा यस पाठ्यक्रम ढाँचाले अवस्य पनि सहयोग गर्ने छ भन्ने हामीले ठानेकाछौ ।

एकतिस हप्तासम्म प्रति हप्ता एक दिनका दरले प्रशिक्षण गर्नका लागि तयार गरिएको यस ढाँचाले अध्यापन गराउँदा के कस्ता बिषयबस्तुहरु छनौट गर्ने, कसरी सिकाउने र दैनिक कुन किसिमले सिकाउँदा हाम्रा पाठशालाहरुलाई सिकाई केन्द्रको रुपमा बिकास गर्न सकिन्छ भन्ने किसिमबाट यो खाका प्रस्तुत गरिएको छ । यो आफैंमा परिक्षणको क्रममा रहेको मार्गनिर्देशन गर्ने खाका मात्र हो, जसलाई तपाईंहरुले आफ्नो संकृति, धर्म, परम्परा अनुसार बिषयबस्तु छनौट गरि परिवर्तन गर्न सक्नु हुनेछ । अन्त्यमा यस पाठ्यक्रमको ढाँचाको तयारीको क्रममा सहयोग गर्नु हुने पाठशाला समितिका पदाधिकारीहरू लगायत अन्य बिज्ञ महानुभावहरुलाई धन्यवाद दिदै आगामी दिनहरुमा थप परिमार्जन र सुधारका लागि सबैको सहयोग र सुझावको लागि अनुरोध गर्दछौ ।

सन्तोस विष्ट — **(चियर)**

भोज बलायर — **(को-चियर)**

एवम्

एनआरएनए, अमेरीका

नेपाली पाठशाला, समिति, २०२१

एनआरएनए, अमेरिका

नेपाली पाठशाला, समिति

नैतिक-ज्ञान-दर्शन

आधारभूत तहको पाठ्यक्रम ढाँचा (६ देखि १४ वर्ष)

नैतिक शिक्षाले बालबालिकाहरूको चरित्र निर्माणका लागि जगको रुपमा काम गर्छ । जसबाट भविष्यका कर्णाधारहरूको सुन्दर सपनाको ढोका खोल्न सहयोग पुग्ने गर्दछ । आदर्शवान् गुणहरू एवंम समाजका राम्रा संस्कारगत मूल्य र मान्यताहरूको जगमा उभिएर नै बालबालिकाहरूको व्यवहारमा सकारात्मक परिवर्तन सम्भव छ । बालबालिकाहरूको आचरण वृध्दि गराउन नैतिक शिक्षाले सहजीकरणको भूमिका निर्वाह गरेता पनि घर-परिवार, समाजको सेरोफेरो एवंम पाठशालाको वातावरणले पार्ने प्रभावको हात पनि त्यतिकै रहेको हुन्छ । यसका लागि पूर्वीय दर्शन अनुशासन सिकाउने संस्कृतिको जग पनि हो ।

परिवर्तित विश्व परिवेशमा भौतिक सुविधाको विकाससंगै हाम्रा हिजोका मूल्य र मान्यताहरु हराएर जाने क्रममा छन् । यसैको प्रभाव स्वरुप हामीमा विकसित हुन गइरहेको एकलकाँटे भावना र ईलेक्ट्रोफोबिया जस्ता कुलतले सबैमा नकारात्मक असर पारिरहेको छ । यसलाई हटाउने उपाय पूर्वीय दर्शनको शिक्षामा छ ।

पश्चिमा मुलुकमा परिवारका साथमा हुर्किरहेका नेपाली मूलका बालबालिकाहरुको धेरैजसो समय सहपाठीहरुसंगै बित्ने गर्दछ । बेफुर्सदी बुबा-आमाहरूले चाहेर पनि आफ्ना बालबालिकाहरूलाई नेपाली ज्ञान-दर्शन बाड्न कठिन अवस्थामा यस किसिमको निर्देशिकाको आवश्यकता झनै बढेको छ ।

यसका लागि हामीले प्रदान गर्ने पाठ्य सामग्रीहरुलाई व्यवस्थित र बालकेन्द्रित गराई प्रशिक्षण गर्न सकेको खण्डमा हामीले चाहेका सिकाई उपलव्धिहरु बालबालिकाहरूमा हस्तान्तरण गर्न सकिन्छ । जसका लागि योजनावध्द सिकाईको ढाँचा छनौट गर्नुपर्ने हुन्छ ।

दिगो र अर्थपूर्ण सिकाईका लागि सहयोगी प्रशिक्षण सामग्रीको रुपमा विभिन्न अनुभवहरूलाई संगालेर यो पाठ्यक्रमको ढाँचा निर्माण गरिएको हो । यसबाट प्रवासमा हुर्किरहेका हाम्रा बालबालिकाहरूलाई नेपाली नैतिक-ज्ञान र भाषा शिक्षण गराउन सहयोग मिल्ने आशा गरिएको छ । जसले बालबालिकाहरूलाई नेपाल र प्रवासको सामाजिक परिवेशसंग सामन्जस्यता स्थापित गराउन सहयोग पुग्नेछ । साथै यसले बालबालिकाहरुलाई पूर्वीय दर्शनका मुल्य र मान्यातामा आधारित ज्ञान-सीप हस्तान्तरण गर्न पनि कोसेढुङ्गाको काम गर्नेछ । यो ढाँचा मूलतः छ वर्षदेखि चौध वर्षसम्मका बालबालिकाहरूका लागि तयार गरिएको हो ।

आधारभूत तहको नैतिक ज्ञान-दर्शन शिक्षाको उद्देश्य यसप्रकार रहनेछः

- नेपाली मान्यतामा आधारित घरपरिवार र समाजका असल मूल्य मान्यताहरु ग्रहण गर्ने (ढोग, ठूलालाई आदर, सानालाई स्नेह...),
- आदर, दया, माया, सहानुभूती र आपसमा सहयोग गर्ने भावनाको विकास गर्ने,
- आत्म-अनुसासित, इमान्दार र कर्तव्यनिष्ठ बन्न,
- आत्मा-सम्मान र आत्म-सन्तुष्ट (सधै आफुलाई खुशी र सुखी बनाउन) रहन र समयको सदुपयोग गर्ने,
- आपसमा मिलेर बस्न र बाँडेर खाने बानी विकास गर्ने,
- सही र गलत छुट्याई असल मार्ग समात्न,
- पूर्वीय दर्शनको कर्म, ज्ञान र भक्तिको मार्गलाई जीवनको दर्शन बनाउन ।

सम्भावित सिकाई उपलब्धि (Expected Learning Achievements)

क्षेत्र	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया	सामग्री	मूल्यांकन
ईश्वरभक्ति र राष्ट्रभक्ति विकास	**ईश्वर वन्दना, मन्त्र, राष्ट्रिय गान**	प्रत्येक दिनको कक्षा सुरु हुनु भन्दा पहिले सबैलाई शान्त भई हात जोडेर मनदेखि नै ईश्वरको भक्ति गर्न निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • आफ्नो धर्म अनुसारका वन्दना र मन्त्रहरु, राष्ट्रियगान, देशभक्तिका गीतहरू आदि	नेपाली नैतिक ज्ञान-दर्शन सम्वन्धी किताव गुगल र यूट्यूवका सामग्रीहरु	लय मिलाएर गाएको अवलोकन गर्ने
नियम निर्माण र परिपालना	**बिधालय र घरमा पालना गर्नुपर्ने नियम र जिम्मेवारी वहनका लागि सपथ**	बिधालय र घरमा पालना गर्नुपर्ने नियमहरु बारे निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • विधार्थीसंग छलफल गरी नियमहरुको चार्ट बनाउने र सबैले पालना गर्नुपर्ने दायित्ववोध गराउँदै कक्षामा र घरमा टाँस्ने र पालना गर्न निर्देशन दिने • विधार्थीले पालना गर्ने नियमको सबैलाई हरेक दिन स्मरण गराउने	नेपाली नैतिक ज्ञान-दर्शन वा अन्य किताब मेरो सपथ-ग्रहण चार्ट	क्रियाकलाप अवलोकन गर्ने र घरमा बनाएका नियमहरु पालना गरे नगरेको कक्षामा छलफल गर्ने
आदर र सत्कार गर्ने बानीको विकास	**• पाहुनाहरुको सत्कार गर्न • आफ्ना गुरु, मान्यजनहरू साथीहरू प्रति आदर गर्न**	स्वागत सत्कार र आदरभाव सम्बन्धी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • घर, परिवार, छिमेक र आफन्तहरुलाई कसरी माया स्वागत र अभिवादन गर्ने सम्बन्धी क्रियाकलाप	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शनका फोटो वा अन्य चित्र र अन्य सामग्री देखाएर	हरेक दिन नमस्ते, प्रणाम आदि क्रियाकलापको अवलोकन गरेर

क्षेत्र	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया	सामग्री	मूल्यांकन
सहयोग र सेवा भावको विकास	**असाहय, असक्तलाई सेवा गर्न र पाहुनाहरुलाई सत्कार गर्न । सबै प्रति धन्य हुन**	सहयोग र सेवाभाव विकास गराउन निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • घर परिवार, विधालय र छरछिमेकमा गर्न सकिने सेवाको पहिचान र छलफल •अतिथि देवो भवः भन्ने नेपाली भाव अनुसारको व्यवहार देखाउन	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शन वा अन्य किताब र पुराना लोक कथाहरु जस्तै (श्रवण कुमार, हाम्रा हजुरबा हजुरआमाका कथाहरु)	कक्षामा देखाउने व्यवहारको अवलोकन गर्ने, घरमा गर्ने सहयोगको परियोजना कार्य । कथा वाचन र कथाको सिकाई
मानसिक शान्ति र मानसिक सन्तुलनको अभ्यास	**वैयक्तिक रुपमा मानसिक शान्ति कायम राख्न**	मानसिक र वैयक्तिक शान्ति र सन्तुलनसम्बन्धी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • हरेक दिन कक्षाको सुरुमा चकटी, म्याट आदिमा बसाउने • नमस्ते अभ्यास र ध्यान गराउने • ॐ नमः शिवाय वा अन्य कुनै ध्यानको धुन बजाउने (एकाग्रताका लागि आमा, बुवा, हजुरबुबा-आमा, बुध्द, पहाड, हिमाल आदि सम्झन लगाउने)	• ध्यानको लागि धुन - ॐ माने .... • ध्यानको लागि धुन - ॐ नमः शिवाय वा अन्य धुन र नमस्ते ध्यान अभ्यास	क्रियाकलाप अवलोकन गर्ने र एकाग्रता गरेको र यसको असर अवलोकन गर्ने
परिश्रमी भावना विकास	**मेहनती बन्ने प्रेरणाको विकास**	मेहनत गर्ने बारे निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • परिश्रमको मार्ग बारे तिर्खाएको कागको कथा, हाम्रा पौराणिक कथाहरु चित्र सहित छलफल गर्ने ।	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शनका नमूना कथा वा अन्य पञ्चतन्त्रका कथा	चित्र कथा छलफल र के सिकाई भयो ? छलफल गर्ने

क्षेत्र	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया	सामग्री	मूल्यांकन
कर्मपथको सही मार्ग छनौट गर्न र सकारात्मक उत्प्रेरणाको विकास	**कर्मयोगी बन्न र श्रमलाई आदर गर्न**	आफ्नो कर्मको सहि बाटो अवलम्बन गर्न गीता वा अन्य ज्ञान दिने पुस्तकबाट कर्मपथ बारे ज्ञान दिन निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • कर्म गर फलको आशा नगर भन्ने बारे बास्केट बलको बाउन्स ब्याक सिध्दान्त (कर्म गर्ने क्रममा लडिन्छ तर हरेस खानुहुदैन भन्ने मान्यताका आधारमा गीताको भाव छलफल गर्ने) • जीवनको मार्ग छनौट गर्ने बारे अर्जुन दृष्टिमाथि छलफल गर्ने • अन्य धर्मका सकारात्मक कथा वा हजुरबुवा हजुरआमाका कथाहरु सुनाउने	नेपाली नैतीक ज्ञान दर्शन वा अन्य किताबबाट अर्नुनदृष्टि वा अन्य हाम्रा हजुरबा हजुरआमाका कथाहरु	चित्र छलफल, कथा वाचन र छलफल । उनीहरुमा आएको सकारात्मक सुधारको अवलोकन साथै कथाहरु सुनाउन लगाउने
सधै खुसी रहन र समयको सुदुपयोग गर्न	**•आफु खुशी रहन र आफ्नो परिवार साथीहरुलाई खुसी पार्न** **•समयको सदुपयोग गर्ने** **•साईबर र ईलेट्रो फोबियाबाट बच्न**	आफु खुसी रहन र समयको सुपयोग गर्ने बारे निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • घरमा र बिधालयमा हामीले तयार गरेका नियमहरुको पालना गराएर, • समयको दुरुपयोग बाट हुने नोक्सानी बारे कथाहरु सुनाएर • ईलेक्टोफोबियाबाट बच्न समयसारिणीको पालना र ध्यान गर्ने बानी विकास गराएर • स-साना परियोजना कार्य दिने जस्तै दैनिक समय तालिका निर्माण र पालना	आफुले बनाएका नियमहरुको चार्ट ध्यान गर्ने भिडियोहरु OLE Nepal को ईपुस्तकालयको साईबर बालकथा र अन्य कथाहरु	क्रियाकलाप अवलोकन र नियमहरु पालना गरे नगरेको कक्षामा छलफल गर्ने गराउने

क्षेत्र	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया	सामग्री	मूल्यांकन
कर्तव्य र उत्तर-दातित्व बोध	**•वैयक्तिक दायित्व** **•सामुहिक दायित्व** **•सामुदायिक नियम कानूनको परिपालना**	उत्तरदायित्व बोध गराउन निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • घर परिवार, बिधालय र छरछिमेकमा गर्न सकिने सहयोग बारे छलफल र सहभागिता • मन्दिर आदि सार्वजनिक ठाउँमा सहभागी गराई पालना गर्नु पर्ने नियमबारे छलफल गर्ने र स-साना परियोजना दिने	नेपाली नैतिक ज्ञान-दर्शन वा अन्य किताब र अन्य सामग्री र चित्रहरु	कक्षामा देखाउने व्यवहारको अवलोकन, दायित्वबोध परियोजना कार्य ।
ईमान्दारिता	**निस्पक्षता** **सत्यवादी र ईमान्दारिता** **भरोसायोग्य व्यवहार बिकास**	निस्पक्षता र ईमान्दारितासम्बन्धी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • दाउरे र बन्चरेको कथा, सत्यवादी राजा हरिशचन्द्र आदि सुनाउने • हाम्रा हजुरबा हजुरआमाका पुराना कथा	बिभिन्न चित्रकथा संकलन (सत्यवादी राजा हरिशचन्द्र)	कथा वाचन र छलफल परियोजना कार्य
ज्ञान र भक्तिको मार्ग	**मान्यजन प्रतिको भक्तिभाव र आफ्नो पहिचान**	यस सम्बन्धी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • मेरो संस्कार के हो र मेरो भक्तिको मार्ग (गुरु, ठूलाबडा र अतिथि पुजन) र हाम्रो ज्ञानको जननी बारे छलफल (जस्तै गीता, वेद वा आफ्नो धर्मग्रन्थ)	नेपाली नैतिक ज्ञान-दर्शन वा अन्य किताब	चित्र छलफल, प्रश्न छलफल र परियोजना कार्य
माया ममता र स्नेहको भावना	**माया ममता र स्नेहको भाव विकास**	व्यक्तिकत र सामूहिक रुपमा माया र स्नेह भाव जगाउने निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: •गौतम बुध्द वा अरुको जीवनी •समाजमा साना, ठूला र असक्त प्रतिको ममता र दायित्वका कथाहरु	नेपाली नैतीक ज्ञान दर्शनको जीवनी चित्र वा अन्य सामग्री	जीवनी चित्र छलफल र सिकाई छलफल

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION
NATIONAL COORDINATION COUNCIL, USA

नेपाली भाषा

आधारभूत तह

NRNA
NCC-USA
Non-Resident Nepali Association

एनआरएनए, अमेरिका

नेपाली पाठशाला, समिति

नेपाली भाषा शिक्षा

आधारभूत तहको पाठ्यक्रम ढाँचा (६ देखि १४ बर्ष)

प्रवासमा हुर्कीरहेका बालबालिकाहरूको लागि नेपाली भाषा प्रशिक्षण ज्यादै चुनौतिपुर्ण रहन गएकोछ । बुबा-आमाको कार्यब्यस्तता र साथी संगती एवम् पाठशालामा प्रयोग हुने भाषाका कारण बालबालिकाहरूमा भाषागत समस्या रहन गएको देखिन्छ । हामीले यी वालबालिकाबाट धेरै ठुलो अपेक्षा गर्नु भन्दा पनि साधारण नेपालीमा भनेका कुरा सुनेर बुझ्न, लेख्न, पढ्न र बताउन सक्ने भए पनि ठूलो उपलब्धीको रुपमा लिनु पर्छ । यिनै भाषागत सीप सिकाउन यो पाठ्यक्रम ढाँचाको मूल लक्ष्य भएता पनि भाषागत दक्षताका क्रममा उनीहरूलाई नेपाली पहिचान, धर्म-संस्कृती, चाडवाड, चालचलन र भौगोलिक तथा सामाजिक परिवेश बारे आधारभूत जानकारी गराउनु यसको सहायक लक्ष्य हो ।

आधारभूत तहको भाषा शिक्षणका उद्देश्यहरू यस प्रकार रहनेछः

नेपाली भाषा सम्बन्धी सीपहरु हाँसिल गर्न बालबालिकाहरूले हरेक बर्ष क्रमश भाषागत दक्षता हाँसिल गर्दै जानेछन । यस तहको भाषागत सीप विकासमा यो पाठ्यक्रमको ढाँचाबाट निम्नानुसारका सीपहरू हासिल गर्न सकिनेछ ।

- नेपाली सग्ला अक्षरहरु चिन्न लेख्न र पढ्न (क देखि ज्ञ सम्म),
- नेपाली अंकहरु चिन्न लेख्न र पढ्न (१ देखि १०० सम्म),
- नेपाली बाह्रखरी लेख्न र पढ्न,
- नेपाली बोलीचालीका शब्दहरु सुनेर बताउन, लेख्न र पढ्न (जस्तैः नातागोता, घरमा प्रयोग हुने सामान, लुगाकपडा आदी,)
- नेपाली चाडपर्ब र संस्कृतीसंग सम्बन्धित शब्दहरु लेख्न र पढ्न (जस्तैः दशै, तिहार, जमारा, टीका, छट, गाइजात्रा),
- धार्मीक, पर्यटकीय र ऐतिहाँसिक स्थानसंग सम्बन्धित शब्दहरु पढ्न र लेख्न ,
- नेपाली स-साना बाल कबिताहरु लय मिलार पढ्न र लेख्न ।

शिक्षण सिकाईलाई ब्यवस्थित र बालकेन्द्रित गराई प्रशिक्षण गर्नेको लागि नेपाली भाषा शिक्षणमा सुनाइ, बोलाई, पढाई र लेखाई सीपहरु क्रमश सिकाउनु पर्दछ । यसै क्रममा यस तहका बालबालिकाले निम्नानुसारका सीपहरु सिक्नेछन ।

क) सुनाई सीप

- बिस्तारै नेपालीमा बताइएका निर्देशन सुनेर पालना गर्न
- चित्र छलफल, बर्णनको आशय बुझी प्रतिक्रिया देखाउन
- नेपाली बालगीत र वालकविता सुनेर आनन्दित हुन

ख) बोलाई सीप

- नेपाली अक्षरको उच्चारण गर्न
- सजिला नेपाली शब्दहरुको उच्चारण गर्न
- स-साना बाक्यहरु सुनेर बताउन
- साथीहरुसंग छलफल गरी नेपालीमा बिस्तारै कुरा गर्न

ग) पढाई सीप

- नेपाली अक्षरहरुको सही उच्चारण गरी पढेर सुनाउन
- स-साना शब्दहरु पढेर सुनाउन
- स-साना बाक्यहरु पढेर सुनाउन

घ) लेखाई सीप

- मिलाएर नेपाली अक्षरहरु लेख्न
- सुनेको भरमा स-साना शब्द लेख्न
- नेपालीमा आफ्नो नाम, परिचय, परिवारको नाम, घरपरिवारमा उपयोगहुने सामानहरू, नेपालका प्रमुख ठाउँ आदिको नाम लेख्न

सम्भावित सिकाई उपलब्धि (Expected Learning Achievements)

क्षेत्र	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया	सामग्री	मूल्यांकन
सुनाई	क) सजिला शब्दहरु सुनेर पालना गर्न ख)बर्णमालाका अक्षरहरु सुनेर देखाउन ग) सजिला शब्दहरुको प्रयोग गरी नेपालीमा कुराकानी गर्न घ) सजिला बालगीत र कबिता सुनाउन	सुनाइ सीपका लगि निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • शिक्षकले वालबालिकालाई यता आऊ, बस, उठ, हिड आदि जास्ता उ्च्चारण पालन गर्न लगाउने • स्वर र व्यन्जन अक्षर सुनाएर कालोपाटीमा अक्षर चिन्न लगाउने • साथीहरुले भनेका शब्दहरु सुनेर नेपालीमा जवाफ दिनलगाउने • नेपालीमा सजिला वालगीत, कथा, कविताहरु सुनेर बताउन लगाउने	नेपाली अक्षर माला वा अन्य नेपाली कितावको उपयोग गरी अभ्यास गराउने, अक्षरपती, शब्दपत्ती र बाक्यपती तयार गर्ने; स-साना खेलहरु खेलाउने	प्रश्नोत्तर, चित्र छलफल, निर्देशनको पालनाको जस्ता क्रियाकलाप अबलोकन गर्ने
बोलाई	क)बर्णमालाका अक्षरहरु उच्चारण गर्न ख) शिष्टाचार, नातागोता, सामानहरु आदि शब्दहरु बताउन ग) सामान्य कुराकानी, बालगीत, कथा सुनाउन ।	बोलाई सीप बिकास गर्न निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • स्वर र ब्यन्जन वर्णको उच्चारण गराउने र अप्ठ्यारा अक्षरहरु त, ट, न, ङ म र जोडिएका अक्षरको धेरै अभ्यास गराउने । • नमस्ते, ढोग, परिचय र नेपाल चिनारी, चाडपर्व,स्थानसंग सम्बन्धित शब्दहरु छलफल र खेलका माध्यमवाट अभ्यास गराउने	नेपाली अक्षर माला वा अन्य कितावको उपयोग गरी अक्षरपती, शब्दपत्ती र बाक्यपती तयार गर्ने; स-साना खेलहरु खेलाउने	प्रश्नोत्तर चित्र, छलफल, निर्देशनको पालनाको जस्ता क्रियाकलाप अबलोकन गर्ने

क्षेत्र	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया	सामग्री	मूल्यांकन
पढाई	क) स्वर र ब्यन्जन वर्ण पढ्न ख) सरल शब्द पढ्न ग) सरल बाक्य पढ्न घ) सरल बालगीत, कथा र गीत पढ्न	पढाई सीप बिकासका लागी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • बर्णमालाका सजिला अक्षर र शब्दहरु पढ्न लगाउने • चित्रहरु देखाई नाम लेखेर पढ्न लगाउने •जोडिएका शब्दहरु र चित्र जस्तै झण्डा..देखाई पढ्न लगाउने •बिभिन्न कर्ता, क्रिया, कर्म भएका शब्दपत्ती बनाई पढ्न लगाउने (म घर जान्छु) •चित्र कथा, बालगीत पढ्न र बर्णन गर्न लगाउने	नेपाली अक्षर माला वा अन्य कितावको उपयोग गरी अभ्यास गराउने, अक्षरपती, शब्दपत्ती र बाक्यपती तयार गर्ने; स-साना खेलहरु खेलाउने	प्रश्नोत्तर चित्र, छलफल, निर्देशनको पालनाको जस्ता क्रियाकलाप अबलोकन गर्ने
लेखाई	क) चित्र देखाई नाम लेख्न ख) सजिला शब्द लेख्न ग) सरल शब्द र बाक्य घ) सरल शब्द र बाक्यको श्रुति लेखन र पुर्ण बिराम चिन्हको प्रयोग गर्न	लेखाई सीपबिकासका लागि निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • सफासंग अक्षर लेख्न लगाउने • आकार, इकार....अक्षर अभ्यास गराउने, • नेपाली अक्षरमाला कितावका अक्षर, शब्द अभ्यास गर्ने, • शिक्षकले सजिला श्रुतिलेख र सुलेख, गीत, कथाको लेखाई अभ्यासका साथै मात्रा चिन्ह अभ्यास गर्ने	नेपाली अक्षरमाला वा अन्य कितावको उपयोग गरी अभ्यास गराउने	सफासंग लेखेको हेरेर, शब्द र बाक्यहरुको अवलोकन गरेर

नैतिक तथा नेपाली भाषा शिक्षणको साप्ताहिक सिकाई उपलब्धि

साप्ताह	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया
एक - दुई	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** ईश्वरभक्ति, देशभक्ति, आत्मा नियम, कक्षाको सपथ, मानसिक शान्तिका क्रियाकलाप **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर क देखि ङ	बन्दनाहरु र मन्त्रहरु, राष्ट्रियगान, देशभक्तिका गीतहरु अभ्यास गर्ने र ध्यान गर्ने, आत्मा नियम (चित्रात्मक) बनाउने र पालना गर्ने शपथ तयार गर्ने क देखि ङ सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
तीन-चार	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** आदर सत्कार गर्ने बानी र सहयोग सेवा भावको विकाश **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर च देखि ञ	स्वागत सत्कार र आदरभाव सम्बन्धी घर, परिवार, छिमेक र आफन्तहरुलाई कसरी माया, स्वागत र अभिवादन गर्ने सम्बन्धि क्रियाकलाप र अतिथी देबो भवः भन्ने नेपाली भाव अनुसारण सम्बन्धि क्रियाकलाप च देखि ञ सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
पाँच-छ	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** परिश्रमी भावना बिकास, कर्मपथको सही मार्ग छनौट गर्न सकारात्मक उत्प्रेरणाको बिकाश **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर ट देखि ण	मेहनत गर्ने र आफ्नो कर्मको सही बाटो अबलम्बन गर्न गीताको भाव अनुसारको वा अन्य धर्मले देखाउने कर्मपथ बारे ज्ञान दिने क्रियाकलाप गराउने ट देखि ण सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
सात-आठ	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** खुशी रहने र समयको सुदुपयोग **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर त देखि न	पालन गर्नुपर्नै दैनिक नियमहरुको तयारी र पालना गर्ने क्रियाकलाप (नियमसंग सम्बन्धित फोटो संकलन, छलफल) त देखि न सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)

सप्ताह	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया
नौ - दश	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** कर्तब्य र उत्तरदातित्व बोध **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर प देखि म	घर परिवार, बिधालय, छरछिमेक, मन्दिर आदि सार्वजिक ठाउँमा गर्न सकिने सहयोग बारे छलफल र परियोजना कार्य प देखि म सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
एघार-बाह्र	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** निश्पक्षता सत्यवादी र ईमान्दारिता भरोसायोग्य ब्यबहार **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर य देखि श	निश्पक्षता र ईमान्दारिता सम्बन्धी जस्तै दाउरे र बन्चरेको चित्रात्मक कथा, राजा हरिश चन्द्रको कथा आदी य देखि श सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
तेह्र-चौध	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** ज्ञानको मार्ग छनौट गर्नः बुध्दत्व र गीता दर्शन **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर ष देखि ज्ञ	गौतमबुध्द वा अन्यको जीवनी (चित्रात्मक) र गीताको अर्जुन दृष्टी (चित्रात्मक) कथा संकलन र छलफल ष देखि ज्ञ सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
पन्ध्र-सोह्र	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** भक्तिको मार्गः मान्यजन प्रतिगुरु को भक्तिभाव **नेपाली भाषा** नेपाली सग्ला अक्षर अ देखि ऐ	मेरो संस्कार के हो र मेरो भक्तिको मार्ग (गुरु, ठूलाबडा र अतिथी देबो भवः) संग सम्बन्धित क्रियाकलाप, चित्र संकलन र छलफल, संकलन परियोजना कार्य आदी अ देखि ऐ सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)

सप्ताह	विषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रक्रिया
सत्र-अठार	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** माया ममता र स्नेहको बिकास नेपाली भाषा नेपाली सग्ला अक्षर ओ देखि अः	ब्यक्तिगत र सामुहिक रुपमा माया र स्नेह भाव जगाउन जस्तै गौतम बुध्द दर्शन र जीवनी छलफल ओ देखि अः सम्मका अक्षर र शब्दहरुको चिनारी तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
उन्नाईस-एक्काइस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** नेपाल चिनारीः मेरो नेपाली फुच्चे पासपोर्ट तयारी **नेपाली भाषा** बाह्रखरी अध्ययन	नेपाल घुम्न जाँदा जान्नु पर्ने कुरा समेटिको नेपाली पासपोर्ट तयारी गर्ने परियोजना कार्य (अभिवादन, खाना, लुगा,... सरल नेपाली भाषामा लेख्ने अभ्यास) बाह्रखरी अध्ययन र शब्द भण्डार बिकाश तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
बाईस-चौबिस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** नेपाली ईश्वरभक्ति, गुरुभक्तिका रचनाहरुको यूट्यूव भिडियो तयारी **नेपाली भाषा** बाह्रखरी अध्ययन र नेपाली अंक १-२० सम्मको ज्ञान	नेपाली वा संस्कृतका श्लोक, मन्त्र, भजन, लोक कथा (छोटा) सम्बन्धी यूट्यूव भिडियो तयार गर्ने परियोजना कार्यहरु बाह्रखरी अध्ययन र शब्द भण्डार बिकास तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई) नेपाली अंक १-२० सम्मको अभ्यास
पच्चिस-सत्ताईस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** गौतमबुध्दको मार्गबारे बर्णन **नेपाली भाषा** बाह्रखरी अध्ययन र नेपाली अंक २१-५० सम्मको ज्ञान	गौतमबुध्दको मार्ग वा यस्तै चित्र बर्णन सहितका आदर्श ज्ञान, भक्तिको मार्गसंग सम्बन्धित परियोजना कार्यहरु बाह्रखरी अध्ययन र शब्द भण्डार बिकास तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई) नेपाली अंक २१-५० सम्मको अभ्यास
अट्ठाईस-एकतिस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** मेरो भविष्यको मार्ग **नेपाली भाषा** आधा अक्षर चिनारी अंक ५१-१०० सम्मको ज्ञान	भविश्यको सपना के बन्ने छ कल्पना गरेर छोटो चित्र सहितको बर्णन गरेको परियोजना कार्य नेपाली आधा अक्षर र जोडिएका नेपाली अक्षर चिनारी र अभ्यास (जस्तै- जा+न्+छ, - जान्छ, नेपाली अंक ५१-१०० सम्मको अभ्यास

दैनिक योजनाको नमुना
नैतिक ज्ञान तथा नेपाली भाषा शिक्षण

समय- २ घण्टा

क्रियाकलाप १ः- (१० मिनेट)

- तपाईको धर्म अनुसारको बन्दनहरु
- नेपाली र अमेरीकन राष्ट्रिय गीत
- मेरो शपथ (शपथ लिने)

क्रियाकलाप २ः- (१५ मिनेट)

- Themetic छलफल (कुनै नेपाली चाडवाड परेको समय जस्तै दशैं तिहार, होली, शिवरात्री, बुध्दपुर्णिमा ईत्यादी वा कथा, जीवनी)
- आजको नैतिक ज्ञान (नमस्ते, ढोग..वा नैतीक पाठ)

क्रियाकलाप ३ः- (१० मिनेट)

- ध्यानको समय (सुनेर, हेरेर, सुघेर, स्वाद, स्पर्श, आत्म-बोध गरेर)

क्रियाकलाप ४ः- (१० मिनेट)

- हाम्रा पौराणिक कथाहरु (नेपाल फोन गरेर हजुरबा- हजुरआमाबाट सुनेका कथाहरु बालबालिकाबाट सुनाउने- कुनै दुई जनाबाट)
- कथाको सिकाई र सारांश

क्रियाकलाप ५ः- (६० मिनेट)

- मेरो अक्षर लेखन (क ख अभ्यास) र पढाई (नेपाली कथा, बालगीत)

क्रियाकलाप ६ः- (१० मिनेट)

- गत हप्ताको परियोजना कार्य छलफल (कथा, कविता, लेख, रचन...)
- अर्को हप्ताको परियोजना बितरण

क्रियाकलाप ७ः- (१० मिनेट) खाजा बितरण र सरसफाई

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION
NATIONAL COORDINATION COUNCIL, USA

प्रवासमा हुर्किरहेका बालबालिकाहरुलाई नेपाली भाषा, कला र संस्कृति हस्तान्तरण गर्ने काम आफैमा चुनौतीपूर्ण छ । बहुभाषिक कलिलो बाल मनस्थितीले नयाँ समाजसंग सामन्जस्यता कायम गर्नु भनेको झनै ठूलो मनो-सामाजिक दबाव हो । यस्तो परिस्थितिमा ति बालबालिकाहरुलाई नेपालीभाषा र संस्कृतिको ज्ञान गराउनका लागि संगठित पढाईको ढाँचा र सोही अनुसारको हाम्रो घरायसी वातावरण हुन जरुरी छ ।

प्रवासको बसाईसंगै बालबालिकाहरुको सिकाईलाई ध्यानमा राखेर यो सानो खाका पस्कने जमर्को गरिएकोछ । जसमा एनआरएन अमेरीकाले गठन गरेको नेपाली पाठशाला समितिले अमेरीकाका बिभिन्न राज्यमा संचालित नेपालीपाठशालाको स्थलगत अध्ययन र बिधार्थी अविभावक संगको छलफलको आधारमा तयार गरिएको हो । साथै यसका बिषयबस्तुहरुलाई निरन्तर सुधार सहित अगाडी बढाउने गरी यो आधारभूत तहको पाठ्यक्रमको प्रारुप तयार गरी तपाई समक्ष पस्केका छौ ।

यसको उपयोगबाट हामीले बालबालिकालाई के सिकाउने ? र कसरी सिकाउने ? भन्ने जानकारी दिनेछ भने शिक्षकलाई कक्षाकोठामा अध्यापन गराउन सहज हुनेछ । यो हाम्रो पहिलो प्रयास हो र यसमा सहयोग गर्ने सबैलाई धन्यवाद दिदै सवै शिक्षा प्रेमीहरुबाट आगामी दिनमा थप सुधारात्मक सुझावको आषा गरेकाछौ ।

NRNA
NCC-USA
Non-Resident Nepali Association